

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Corpus Juris Canonici

Gregor <XIII., Papst>

Coloniae Munatianæ, 1665

De Appellationibus. Titulus XV.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62915](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62915)

tendere debeat diligenter, an a ex ea omnino eadem, quæ prius expressa extitit, utpote, quæ tunc etiam competeret, actoris intentio sit fundata. Secus autem cum egit vel petiit in genere, nullius certæ, vel specialis causæ faciens mentionem: videlicet quia generaliter fore proposuit aliquem obnoxium esse sibi, vel ad le iure dominii, vel quasi, rem aliquam pertinere: tunc enim hoc præcipue est inspiciendum iudici, an sufficienter vel minime, de iure vel intentione constet actoris. Unde si de hoc ex causa etiam postmodum accidenti liqueat, potest & debet iudex (etiam si appareat minus iuste à principio fore actum) suum exinde animum informare. Quoniam, etsi petitum fuerit indebitè, non ob hoc tamen minus valuit & tenuit iudicium subsecutum: nec illius acta vel gesta propterea minus valida extiterunt: nec etiam iudex ipse cognita taliter veritate, pronunciare in contrarium posset cum libera conscientia & securâ. Non prodesset etiam multum reo, si tunc forte in ipsum huiusmodi supervenienti causâ, condemnatio non ferretur: quum mox alio instituto iudicio foret ex illa meritò condemnandus. Unde etsi actori suam ex supervenienti causâ intentionem sufficiat fundavisse, quum egit aliqua causâ specialiter non expressa: secus tamen est si certam & specialem in sua petitione subiunxerit, nisi postmodum intentionem suam ex eadem prorsus (quam prius expressit) tunc & etiam competenti causâ fundarit. Quare quum memoratus Abbas monasterii de Bonifacio, proposuerit sapefatum locum de Rosel. cum suis terminis ad ipsum monasterium ex prædicti Regis largitione spectare, nec de aliqua facta ipsi monasterio super hoc ab eodem Rege concessione docuerit, ostenderit autem donationem quondam factam illi de his ab Abbate & conventu monasterii Populeti, quæ nec in sua petitione fuerat expressa, nec etiam ante facta, nullam profectò commodum ex ea reportare debebat.

Præfatus igitur Cardinalis præmissis omnibus, & aliis, quæ hinc inde fuerunt proposita diligenter auditis, ac utriusque partis meritis æqua iustitiæ lance discussis, prudenter attendit, id (quod prædicti Abbas & conventus de Bonifacio, proposuerunt, intentionem videlicet actoris, ex iis, quæ post litis contestationem accidit posse fundari, eaque debere in iudicium devenire) tunc locum habere (sicut congrue allegatum est supra) videlicet quando ex certa & expressa & causâ specialiter non est actum. Ex his enim, quæ post inchoatum iudicium eveniunt, quando causâ fuit exposita specialis, nec debet, nec potest iudicis animus ad proferendam sententiam informari: quia quum certæ causæ facta est mentio, utpote donationis, vel venditionis aut alterius specialis, oportet incepti iudicii tempus attendi, ut liquido cognoscatur, an tunc interfuerit actoris, propter illa, quæ specialem comitantur causam, & necessariò adesse debent, veluti locus & tempus, & huiusmodi, quæ sunt sollicitè attendenda, & sine quibus causâ vacua & invalida censeretur. Sed cum est in genere absque alicujus causæ declaratione petatum, non sic oportet accepti iudicii tempus inspicere: quia non requiruntur, nec sunt opportuna, nec attendi possunt huiusmodi comitantia in hoc casu. Et licet aliquibus curiosis (qui de his, quæ non multum expediunt, sæpe disceptant) aliter forsan appareat, quando actum est causâ aliqua non expressa, utilius tamen videtur negotia tali expediri compendio, quam per quandam

^a In quodam manuscripto legitur sic, an & omnino eadem, & b. al. & tunc etiam. c. Vid. ad hoc Bart. in l. i. ff. de ead. & l. habebat. ff. de iust. & iur. & F. in c. ex parte. i. de reser. d. Vid. Bar. in l. & an eadem. §. actiones. ff. de excep. rei iud. Font. e. Vid. d. si rem. §. fin. ff. de pig. ali. l. non potest videri. ff. de iud.

exactam subtilitatem longo dispendio prorogari: proferri cum nonnulla pro utilitate communi contrariis asperitatem ex æquitate mansuetudine tolerari non debeant. Unde idem Cardinalis considerans, quod ipse Abbas & conventus de Bonifacio, non probaverunt largitionem super his regiam legitime sibi factam, ex qua specialiter vos impetere videbantur, ab huiusmodi eadem Abbatis & conventus impetitione, de mandato nostro præhabito fratrum nostrorum cõsilio, vos duxit sententialiter absolvendos. Nos igitur Cardinalis eisdem sententiam ratam habentes, eam auctoritate Apostolica confirmamus.

CAP. IV.

Si ex pluribus iudiciis vel arbitris, unus (alii præfatis & mandantibus) per verba plurali numeri ferat sententiam, vel sententiam. Electio autem pronunciana est per verba singulari, h. d. Ioan. And.

Bonifacius octavus.

Quia a ab uno arbitrorum vel iudicium (aliosque sententibus & mandantibus) scripta sententia recitatur, habetur perinde ac si simul esset ab omnibus recitata. Oportet tamen, ut is qui recitat non natus verbis singularis numeri, sed pluralis: ut dicat, Nos iudices vel arbitri pronunciamus, seu statimus in hunc modum. Licet secus in electione ferretur, in qua (ut censetur evidentiùs unica, & communis, est de qua rice omnium (live per compromissum, live per sortitionem procedatur) electionis pronunciatio per verba singularis numeri faciendâ.

CAP. V.

Tonit tres casus multarum sententiarum: & aprom uno casu excepti. h. d. Ioan. And.

Idem.

Et si sententia definitiva (postquam scripta fuerit) debeat à iudice, non ab alio, de scriptis recitatione, proferri (aliàs nec nomen sententiæ mereatur haberi, nec ab ea sit appellare necesse) Episcopo tamen (quem propter dignitatis prærogativam, ampliori conventu honore fulgere) sententiam ab eodem recitari licet (ad instar illustrium personarum) per alium recitari. Sententia, quam scriptam edì à iudice litigatoribus, non recitari, vel quam ab ipso stando non sedendo proferri contingit, nullius penitus est momenti.

DE APPELLATIONIBUS

TITVLVS XV.

CAP. I.

Appellans ad Papam in iudicio vel extra, appellationem in scriptis, & causam exprimere, & apostolos petere. Si cui & per appellatum, principales personæ per se, vel per procuratorem, vel super principali, accedere debent ad Papam. In appellationibus à sententia definitiva interpositis nil mutatur. Demum utriusque sententiæ imponitur pena. Ioan. And.

Innocentius IV. In Concilio Lugdun.

Quia nobis est ius minuire, & à laboribus relevare subiectos. Sancimus igitur, ut si quis in iudicio vel extra, super interlocutoria, vel gravamine aliquo ad nos duxerit appellandum, causam appellationis in scriptis assignare deproperet, & petat apostolos, quos ei præcipimus exhiberi. In quibus appellationis causam exprimat, & cur appellatio non sit admittenda, vel si appellationi forsan ex superioris reverentia sit delatum. Post hoc appellatori secundam

^a Ad intelligentiam vid. not. per Dd. ac præfatum. Arc. in c. in c. finis cum per form. de elect. l. 6. b. Vid. fin. autem, in auct. ut iud. non exp. c. Vid. Bar. in l. qum. ff. de appell. & glo. in l. ad fin. ff. eodem. Aug. Ar. in d. l. i. Font.

locorum distantiam, personarum & negotii qualitatem tempore prosecutionis indulto, si voluerit appellatus, & petierit, principales personae per se, vel per procuratores instructos, cum mandato ad agendum, & cum rationibus & munimentis ad causam spectantibus, accedant ad sedem Apostolicam, sic parati, ut [si nobis visum fuerit expedire] finito appellationis articulo, vel de partium voluntate omisso, procedatur in negotio principali, quantum de iure poterit & debebit. Iis quae in appellationibus à definitivis sententiis interpositis antiquitas statuit, non mutatis. Quod si appellator, quae praemissa sunt, non observet: reputabitur non appellans, & ad prioris iudicis redibit examen, in expensis legitimis condemnandus. Si autem appellatus contempserit hoc statutum, in eum tanquam in contumacem tam in expensis, quam in causa [quantum à iure permittitur] procedatur. Iustum est eadem, ut in eum iura insurgant, qui ius & iudicem, & partem illndit.

CAP. II.

Index, qui recusat, statui competens tempus arbitrii ad finendam causam: quo elapso finita non fuerit, in principali procedat. Ioan. Andr.

Idem.

Legitima suspitionis causa contra iudicem assignata, & arbitris à partibus [secundum formam iuris] electis, qui de ipsa cognoscant, saepe contingit, quod ipsis in idem convenire nolentibus, nec tertium advocantibus, cum quo ambo vel alter eorum procedat ad decisionem ipsius negotii ut tenentur, index proferat excommunicationis sententiam contra ipsos: quam ipsi rami propter odium, tum propter favorem partium diutius vilipendunt: quare causa ipsa plus debito prorogata, non proceditur ad cognitionem negotii principalis. Volentes igitur morbo huiusmodi necessariam adhibere medelam, statuiamus, ut ipsis arbitris per iudicem competens terminus praefigatur a, intra quem in idem conveniant, vel tertium concorditer advocent, cum quo ambo vel alter eorum, ejusdem suspitionis negotium terminare procurent. Alioquin iudex extunc in principali negotio procedere non omittat.

CAP. III.

De officiali Episcopi non ad Episcopum, sed ad Archiepiscopum appellatur.

Idem.

Romana ecclesia: & infra. Cum suffraganeorum Rhemenfis ecclesiae, suorumque officialium [qui generaliter de causis ad ipsorum forum pertinentibus, eorum vices suppleto cognoscunt] unum & idem consistorium sive auditorium sit censendum: ab ipsis officialibus non ad dictos suffraganeos b [ne ab eisdem ad se ipsos interponi appellatio videatur] sed de iure ad Rhemensem est curiam c appellandum.

De subdito Episcopi ad ipsam non ad Archiepiscopum appellatur: nisi aliud esset de consuetudine. b. d.

Ab Archidiacono vero, aliisque inferioribus prelatibus, suffraganeis subiectis eisdem, & eorum officialibus, ad suffraganeos ipsos debet, & non ad eandem curiam [omnibus dictis suffraganeis] appellari: nisi aliud Rhemenfis ecclesiae de consuetudine competat in hac parte.

Archiepiscopus causam appellationis ab Episcopo interposita non debet committere, vel partes stare, nisi in appellatione probabili causa sit expressa.

Cum autem d ad praefatam curiam ab eorundem

a Vide l. quatenus ff. de officio. & obligat. l. i. §. dixerit aliquis. ff. de publ. de Arch. Font. b Sed an suppletur possit, vide not. in cap. ex litteris de integram restit. Font. c vid. cap. si quis clericus. in quest. 1. d de intellectu, vide Fel. in cap. postorato. §. quoniam. de rescript.

suffraganeorum vel suorum officialium audientia fuerit appellatum, Rhemenfis Archiepiscopus [qui pro tempore fuerit] vel officialis ipsius nullatenus in appellationis causa interposita, ante definitivam sententiam citent partes: nec etiam alios illam committant, appellationis ejusdem causa probabili seu legitima non expressa.

Si negotium per appellationem negotium devolutum, non inhibere Archiepiscopus iudicem principali causa procedere, nisi prius de devolutione constituerit. b. d.

Si vero vocatus partibus, vel nullatenus, aut non intra decem dies post interlocutoriam, vel definitivam sententiam appellatum fuisse, seu aliquid aliud simile, sicque non esse per appellationem ad eundem Archiepiscopum vel ejus officialem devolutum negotium proponatur: iudex [nisi prius ipsis constituerit causam ipsam, ad eorundem fuisse delatam] prohibere, ne in causa illa, vel ne ad executionem procedatur sententiae non praesumant.

Si dicitur ex injusta causa appellatum, Archiepiscopus inhibere non potest: nisi prius recepta appellatione, ut probabili incipiat cognoscere de causa veritate. b. d.

Quod a si obijciatur ex injusta causa, seu minus legitima ante sententiam appellationem interpositam extitisse, & ex eo non esse appellationem huiusmodi admittendam: nequeunt praedicti Archiepiscopus, vel ejus officialis prohibere, ne procedatur in causa, nisi prius appellatione recepta velut emissa ex causa probabili, cognoscere incipiant de causa huiusmodi an sit vera.

Levi dicitur appellatum à definitiva in casu prohibito à iure, ex quo de hoc Archiepiscopus cognoscere coepit, potest inhibere, ne sententia executioni mandetur. b. d.

Si autem post sententiam, in casibus à iure prohibitis [ut pote à sententia super manifesto & notorio b crimine, vel de quo quis in iure confessus extitit, promulgata] vel contumilibus appellatum fuisse dicatur: postunt, ne sententia executioni mandetur [postquam cognoscere coeperint utrum sit recipienda, vel non appellatio ab eo interposita] inhibere.

Archiepiscopus in tertiam personam [post inhibitionem suam in causa per appellationem delata ad ipsam] aliquid innovatum, jurisdictionem exercere non potest. b. d.

In alium quoque, qui circa rem, de qua inter appellantes & appellatum controversia vertitur, aliquid post eorum inhibitionem attemptat, non valet occasione huiusmodi jurisdictionem aliquam vindicare.

Archiepiscopus appellatum in alio casu, à jurisdictione Episcopi non potest eximere. b. d.

Cum vero is, qui ad Rhemensem curiam super aliqua causa vocem appellationis emittit, nihilominus in causis aliis ordinarii sui jurisdictioni subijciatur: Rhemenfis Archiepiscopus, vel officialis ipsius, nequaquam jurisdictionem ipsam in aliis impediunt, ut ab eisdem ordinarii potestate totaliter eximant taliter appellantes.

Ab Episcopi in casu, quibus jurisdictionem temporalem habent, de iure debet ad Archiepiscopum appellari: nisi speciale ius aliud inducat. b. d.

a Ad intelligentiam §. vid. Abb. & Fel. in cap. dilectus. 2. de restit. Dec. Rot. 11. & 412. eisdem titul. in novis. b Quid sit notarium, & quod duplex, & quod eorum plus operetur, vid. consil. 45. libro primo. Fel. in cap. exceptionem de exceptio. Si annuat. de iust. centesima quinta.

Debet autem ad eos ab Episcopis praeferre provinciam, super causis in quibus temporalem jurisdictionem exercent, nisi forte de consuetudine, aut privilegio, sive jure alio speciali sit appellandum ad alium, appellari.

Consuetudinem ecclesiasticam, in appellatorem prolatam per Episcopum, Archiepiscopum revocare non potest: nisi partibus vocatis, & de causa legitime cognito. h. d.

Sententias quoque interdicti, vel suspensionis, seu excommunicationis, in appellatorem, ab eo, à quo appellatum proponitur, promulgatas, nullatenus, & nisi vocatis partibus, & de appellatione legitime cognito, revocentur aut denuncient esse nullas.

Ex quo Archiepiscopus pronuncia verit male appellatum ante sententiam, statim debet causam ad suffraganeum remittere. h. d.

Cum autem ad Rhemen, Archiepiscopum, ab audientia suffraganei sui, super aliqua causa fuerit ante sententiam appellatum: idem Archiepiscopus (postquam de appellatione cognito confiterit, eam minus rationabilem existisse) causam ad eundem suffraganeum remittere non possit.

CAP. IV.

Si iudex requisitus non tradit Apostolos, & postea procedit in causa, non valet processus: nisi renunciatum fuisset appellatorem. Ioan. Andr.

Idem.

UT super appellatione ac ejus causa instructio facilius valeat in processu haberi, districte precipimus, quòd ille, à quo appellatur, Apostolos appellanti (juxta tenorem constitutionis nostrae super hoc editae) tribuat requisitus. Si verò non exhibuerit, & tunc si forte in causa procedat (nisi appellationi renunciatum fuerit) ejus invalidus & irritus sit processus.

CAP. V.

Iudex appellationis inique appellatorem ante sententiam remittere debet ad iudicem principalem, & in expensis condemnare: & hoc si principali iudex non detulerat appellationem: sed si detulit, non fiet remissio de necessitate. In appellationibus interpositis a definitivis, antiqua iura servantur. Ioan. Andr.

Clemens IV.

Cum appellationibus frivolis nec iustitia deferat, nec sit à iudice deferendum: si iudex inferior appellationem minus legitimam non admittat, eam appellatore nihilominus prosequente, superior de ipsa cognoscens causam ad priorem iudicem (juxta sanctiones canonicas) sine difficultate remittat: eadem die condemnationem faciens expensarum. Si verò iudex admittat eandem, licet tam appellatio, quam ipsius iudicis delatio à superiore valeant refutari, quia tamen iudex ipse quantum in se fuit, à se jurisdictionem abdicavit eandem, appellationi deferens minus iuste, totius causae decisio in superioris est potestate transfusa: nec est illi causa de necessitate ulterius remittenda: Salvis iis, quae super appellationibus post sententiam interpositis sunt statuta.

CAP. VI.

Si appellans intra xxx. dies instanter non petit Apostolos, appellationem renunciat. Si iudex modo debito requisitus illos non tradit, sed postea procedit, non valet ejus processus. Ioan. Andr.

a Vid. gloss. inc. fin. de constit. lib. 6. & Rum. consil. 119. lib. 4.
b Distio, nullatenus, quid importet, vid. per gloss. in cler. inf. de seq. pos. & per Grammat. consil. 3. c Ante processum iudicis: quia si post renociaret, illam non validaret. Ioan. Andr. Petr. de Ancha, Font. d Eratio, quia culpa alienius non debet alium plus gravare quam vellet, vid. l. si qui plurimum. 4. si qui ff. de leg. 1. Anch. sicut perjurus non praestat iuramentum honoris, sed oneris, ne culpa sua alios gravei. Font.

Bonifacius octavus.

AB eo, qui appellat, intra triginta dies instanter Apostoli peti debent, & eidem intra dictum tempus à iudice exhiberi: aliis praefumitur appellationi sine renuciare appellans, si eos intra idem tempus petere praemittat, etiam si vadat aut mittat ad appellationem huiusmodi prosequendam.

Illud autem, quod felix recordationis Innocentius Papa IV. praedecessor noster statuendum decrevit, ut si is, à quo appellatur, Apostolos appellanti non tribuat requisitus, extunc si forte in causa procedat (nisi appellationi renunciatum fuerit) ejus invalidus sit processus: tunc demum obtinet, cum iudex super hoc cum debita instantia, loco & tempore congruo requisitus, eos expressè denegat, vel infra praescriptum tempus minime, aut negligenter illi tradere praemittit.

CAP. VII.

Innovata per iudicem post definitivam sententiam à quo appellatum exiit, revocatur statim per iudicem appellatum: non si ante appellationem fuerint innovata. Antequam vero post appellationem ante definitivam, non revocantur nisi primi de vocatis confiterit: nisi post inhibitionem debito modo factam auctoritas fuissent. Ioan. Andr.

Idem.

Non solum innovata post appellationem à definitiva sententia interjectam, debet semper (exceptis casibus, in quibus jura post sententiam prohibent appellare) ante omnia per appellationis iudicem penitus revocari: sed etiam ea omnia, quae medio tempore inter sententiam & appellationem (quae postmodum intra decendum interponitur ab eadem) contingunt innovari: ac si post appellationem eandem innovata fuissent. Illa verò, quae post appellationem interpositam ante definitivam sententiam innovantur, donec appellationis causam veram esse confiterit, revocari non debent: nisi iudex appellationis (postquam sibi confiterit per appellationem emissionem, ex probabili causa fore ad se negotium devolutum) inhibeat canonice iudici (à quo appellatum exiit) ne procedat: tunc enim, quidquid post inhibitionem huiusmodi fuerit innovatum, est (licet causa eadem non sit vera) per eundem appellationis iudicem, ante omnia in statum pristinum reducendum.

CAP. VIII.

Qui appellat extra iudicium, intra decem dies (ex quo tempore vamen) appellare debet. postea per remedium iura innovantur, sed non per appellationem remedium. Ioan. Andr.

Idem.

Concertationi c antiquae finem imponere potest constitutione volentes: Statuimus, ut ab electionibus, postulationibus, provisionibus, & quibuslibet extrajudicialibus actibus (in quibus potest appellatio interponi) quisquis ex eis gravatum se reputans, per appellationis beneficium gravamen illatum desideraverit revocari, intra decem dies (postquam aditus non potest appellandi) vel eidem aditum debitorum vel alia juris remedia petierit revocari gravamen, ei (dummodo medio tempore his non confiterit) lapsus decem diebus non obstat.

CAP. IX.

Valet appellatio in scriptis porrecta, licet coram iudice non legitur. hoc dicit. Zen.

Idem.

a De intellectu, vide Alex. consil. 19. vol. 1. & Ioan. in d. de causa post. & pro. vers. nota bene non distam. b al. consuetudo c Vid. Decr. in cap. cum sit Romana. & Petr. in ca. consuetudo extr. de appell.

Appellatio a, quam in scriptis iudici (a quo appellare volebas) te porrexisse proponis, non potest ex eo, quod coram ipso lecta non fuerit, rationabiliter impugnari.

CAP. X.

Index a quo, compellere non potest appellatorem a gravamine, ipsius veritatem probare, licet citare potest ad ipsius revocationem audiendam: qua facta in causa procedere poterit, eius contumacia non obstante, ac si nunquam appellasset. h. d. Zen.

Idem.

Si b a iudice, a quo (propter gravamen quod tibi proponis illarum) appellas, ad docendum te fore gravatum, & ad audiendam revocationem eiusdem gravaminis (si de ipso docueris) tibi terminus praefigatur. Nec coram eo (cum ipse per se id videre habeat) hoc docere, nec etiam tanquam coram iudice (cum per appellationem sit suspensa ipsius iurisdictione) comparere teneris: Nisi ad hoc solum, ut revocationem ipsam audias, si eam duxerit faciendam: alias si non comparueris, & ipse in termino gravamen revocaverit cum effectu, poterit ex tunc liberè in causa procedere, ac si appellatio interposita non fuisset.

CAP. XI.

A collatione capituli ad Episcopum appellatur si ut canonicus interfuit: scilicet si ut praelatus, h. d. Dominic.

a De institutione appellat. vid. Lapum all. 39. inci. an valeat. & all. 19. in ca. quantum. b Vid. Rot. dec. 7. & 74. in novis.

Idem.

A collatione beneficii, quam communiter per Episcopum & capitulum in tuum praedictum factam esse proponis.

Non a ad ipsum Episcopum (si in ea, ut praelatus interfuert) sed ad Superiorem te oportuit appellare. Alias, si ut canonicus interfuisset in ea, potuisti appellare licite ad eundem.

CAP. XII.

Per appellationem interpositam a definitiva, revocari potest interlocutoria principali negotio praedictans: alias non. Io. Andr.

Idem.

Licet ab interlocutoria (per quam pacti vel praescriptio nis, aut alia, principali negotio praedictans, vel iudicium nullum reddens, exceptio est repulsa) non fuerit appellatum, si tamen a definitiva (quae postmodum, etiam ultra decendum promulgatur) appellari contingat, potest in appellationis causa ipsum gravamen per interlocutoriam eandem illatum licite per appellationis iudicem emendari. Vbi verò interlocutoria super eo profertur, quod non parat praedictum negotio principali, vel iudicium nullum reddit, nisi appellatum ab ipsa, per appellationem a definitiva postea interiectam, gravamen illatum nequaquam poterit revocari.

a Vid. Bart. in l. verò. ff. sol. matr. l. secum qui. 4. fin. ff. pro se. Fonta.

F I N I S.

SEXTI DECRETALIVM

LIBER TERTIVS.

DE VITA ET HONESTATE CLERICORVM.

TITVLVS PRIMVS.

CAPVT I.

Clericus ioculatoriam artem per annum exercens, si tertiò monitus non desistat, ipso iure perdit privilegium clericale. Joan. Andr.

Bonifacius Octavus.

Clerici, qui clericalis ordinis dignitati non modicum detrahentes, se iocutores seu goliardos faciunt aut bufones: si per annum artem illam ignominiosam exercuerint, ipso iure a: Si autem tempore breviori, & tertiò moniti non respuerint, careant omni privilegio clericali.

Bonifacius octavus.

Clerici a qui cum uniceis & virginibus contraxerunt (si tonsuram & vestes deserant clericales) privilegium retineant b canonice ab Innocent. Papa II. praedecessore nostro editi in favorem totius ordinis clericalis. Et cum iuxta Parisiense concilium nullus clericus distringi, aut condemnari debeat a iudice seculari: praesenti declaramus edicto, huiusmodi clericos conjugatos pro commissis ab eis excessibus vel delictis, trahi non posse criminaliter aut civiliter ad iudicium seculare: nec ab ipsis secularibus iudicibus eos debere personaliter, vel etiam pecunialiter (ne per unam viam concedatur eidem iudicibus, quod per aliam denegatur) ullatenus condemnari. In ceteris

DE CLERICIS CONIUGATIS.

TITVLVS II.

CAP. I.

Si clericus conjugatus seriat habitum & tonsuram, clericale privilegio gaudet, alias non. Ioan. Andr.

a Vid. aucten. de sanctiss. Episc. & interdicimus.

a Vide conc. Trident. sess. 23. de refor. c. 6. b Al. titinens. c Vid. Ale. conf. 8. vol. 3. & Rot. decif. 202. in novis.

Eccc s